

**Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego
Instytutu Naukowo-Badawczego w Warszawie**

Tadeusz Epsztein

**Inwentarz Archiwum Centralnej Komisji Specjalnej Centralnego Komitetu
Żydów w Polsce 1946-1947**

Sygn. 303/XVIII/

Warszawa 2008, 2020

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Wykaz skrótów.....	7
3. Przegląd zawartości inwentarza.....	9
4. Inwentarz.....	9
5. Aneksy – indeksy osobowe do jednostek.....	17
6. Indeks osób (zbiorczy).....	17
7. Indeks geograficzny.....	18

Wstęp

Bezpośrednią przyczyną powołania Komisji Specjalnej był pogrom kielecki 4 lipca 1946 r. Ale już wcześniej informacje o wystąpieniach antyżydowskich na terenie Polski zmuszały władze CKŻP do podjęcia dyskusji wokół organizacji samoobrony żydowskiej. Po otrzymaniu wiadomości z Kielc początkowo myślano o wznowieniu działalności ŻOB lub też drużyn bojowych na wzór ORMO, jako samodzielnych formacji podlegających bezpośrednio Ministerstwu Bezpieczeństwa Publicznego. Ostatecznie na posiedzeniu CKŻP 10 lipca zdecydowano o powołaniu Komisji Specjalnej, składającej się z sześciu osób, która zajmie się zorganizowaniem ochrony ludności żydowskiej. Oczywiście pierwszym etapem było uzyskanie akceptacji MBP¹. Komisja Specjalna rozpoczęła prace w drugiej połowie lipca, decyzje jednak polskich władz bezpieczeństwa na temat oddziałów samoobrony zapadały powoli. Początkowo KS wystąpiła z projektem powołania żydowskich oddziałów ORMO, ale równolegle miano organizować Żydowską Straż Obywatelską (ŻSO) (projekt Salomona Kaca z sierpnia 1946 r.) – obie formacje w danej miejscowości łączyłaby osoba komendanta (w ORMO wice-komendanta). Początkowo zrezygnowano z tworzenia pierwszej formacji i zdecydowano się wyłącznie na ŻSO. Poszczególne KŻ miały powoływać ŻSO przy organizacjach i skupiskach żydowskich na terenie Polski. Oddziały Straży podlegałyby KŻ, jednocześnie kontrolę nad nimi miało by UB. Projekt o utworzeniu ŻSO został zatwierdzony przez CKŻP, ale nie doczekał się realizacji. Ostatecznie władze bezpieczeństwa pozwoliły na tworzenie przy poszczególnych KŻ, komórek KS, którym podlegały oddziały wartownicze (straż ochronna) lub oddziały ORMO (wrzesień 1946 r.)². Oddziały ORMO tworzone przeważnie w mniejszych miastach, np. Bielsku-Białej, Bytomiu, Wałbrzychu, ale także były we Wrocławiu. Pracownicy CKS (i oddziałów terenowych) uzyskali prawo do posiadania broni palnej (krótkiej i długiej, a nawet i granatów). MBP miało pieczę nad działalnością KS, jak również udzielało pozwoleń na użytkowanie broni palnej przez pracowników CKŻP³. KS korzystała z możliwości (odpłatnie) przesyłania swojej tajnej korespondencji pocztą specjalną MBP. W pierwszych miesiącach działania CKS powstało ponad 200 grup wartowniczych, w których pracowało ok. 2500 osób. Ochroniały one ok. 390 instytucji i nieruchomości. Wartownicy KS zajmowali się również bezpieczeństwem podczas różnych spotkań i imprez organizowanych przez placówki CKŻP, m.in. zapewniono osobną ochronę na okres prac związanych z wydobywaniem z gruzów getta warszawskiego Archiwum Ringelbluma we wrześniu 1946 r. Poszczególne KS musiały obowiązek

¹ Prezydium i Sekretariat CKŻP, sygn. 303, j. 317, s. 16, 20.

² Projekty utworzenia żydowskiej samoobrony, Żydowskiej Straży Obywatelskiej i Straży Ochronnej, CKS, j. 1, 27, 60

³ Pozwolenia na broń udzielano pracownikom CKŻP już przed powołaniem do życia CKS.

opracować plany ochrony nieruchomości użytkowanych przez ludność żydowską na ich terenie⁴. Pokłosiem tych prac są plany sytuacyjne z różnych miast Polski, budynków zajmowanych przez instytucje CKŻP. Kopie tych dokumentów CKS musiała również przekazać do MBP. Oddziały CKS dysponowały ok. 1000 karabinami, 1000 pistoletami, 100 automatami, 120 granatami. Uzbrojenie pracowników KS kosztowało ok. 2.375 tys. w tym 1.000 tys. otrzymano od AJDC, a 500 tys. od osoby prywatnej. Część służb wartowniczych było płatnych, część ochotniczych. Pracownicy KS zajmowali się nie tylko służbą wartowniczą, ale również do ich obowiązków należało zbieranie różnych informacji (wywiad) dotyczących bezpieczeństwa ludności żydowskiej, a także nastrojów społecznych, wypowiedzi, czy wystąpień antyżydowskich. Ważniejsze wiadomości, wymagające interwencji państwa były przekazywane do władz bezpieczeństwa⁵. Ostatnia większa mobilizacja sił KS miała miejsce podczas wyborów do Sejmu w styczniu 1947 r., kiedy pracownicy Komisji zostali zatrudnieni przy ochronie wieców przedwyborczych i lokali wyborczych. Stopniowa stabilizacja sytuacji w kraju i zmniejszenie się wystąpień antyżydowskich zdecydowało o likwidacji CKS. Uchwała w tej sprawie została podjęta przez Prezydium CKŻP z dn. 6 marca 1947 r.⁶ KS miały nadal funkcjonować na zasadzie „honorowej” bezpłatnej. Wydaje się jednak, że zwolnienie płatnych pracowników KS pociągnęło za sobą całkowitą likwidację tych komórek organizacyjnych, gdyż brak informacji na temat ich działalności po maju 1947 r.⁷

Obsada personalna CKS (ważniejsze placówki):

Przewodniczący CKS: M. Bruchański,
kierownik CKS: Salomon Kac
sekretarz CKS: Aron Fajner

Białystok

Kierownik: S. Lewin, Stupnik
Sekretarz: A. Dereczyński

Bydgoszcz

Przewodniczący: M. Reiss
Sekretarz: F. Dimentman

Bytom

Kierownik KS i komendant Żydowskiego Oddziału ORMO: Szloma Awiron

---

⁴ Okólnik z 24.10.1946 r., CKS, j. 14

⁵ Zakres zainteresowań pracowników i współpracowników KS obejmował niekiedy treść kazań w kościołach, czy zasób bibliotek publicznych, zob. CKS, j. 69.

⁶ Sprawozdanie z działalności CKS, zob. CKS, j. 8.

⁷ Korespondencja i okólniki CKS, zob. CKS, j. 14.

Częstochowa

Kierownik: Eliasz Sztajnic

Sekretarz: inż. J. Ajzenberg, L. Frank

Dzierżoniów

Kierownik: E. Grosfeld

Sekretarz: Postan

Gliwice

Kierownik: Samuel Szermeser

Katowice

Kierownik: A. Holzer (do 20.12.1946 r.), S. Rozenkranc (od 20.12.1946 r.)

Sekretarz: E. Haber

Komendant ORMO: Dawid Szczekociński

Kraków

Kierownik: Roman Lewinger

Sekretarz: Litewski, Zając

Lublin

Kierownik: I. Kupfer, Henryk Kozak

Zastępca kierownika: H. Kleinberger

Sekretarz: Garen

Łódź

Kierownik: Arkadiusz Kahan

Zastępca kierownika: Jakub Szpigiel

Przemyśl

Kierownik: Jakub Weiss

Szczecin

Kierownik: Abram Karasik, Aron Gampel, Mosze Dancygier

Zastępca kierownika: Icek Wajchman

Kierownik Informacji: Jakub Milchman

Sekretarz: Motek Bromson, Mosze Dancygier

Członek: Jakub Milchman

Członek: Ch. Kapłan

Tarnów

Kierownik: Uszer Bleiweiss

Zastępca kierownika: dr Ignacy Goldfinger

Wałbrzych

Komendant ORMO przy PKŻ: I. Brener

Warszawa

Kierownik: A. Szlachetowicz

Zastępca kierownika: H. Hakien

Włocławek

Kierownik: M. Abramowicz

Sekretarz: Lepek

Wrocław

Kierownik: Herman Better

Zastępca kierownika: Bolesław Piotrowski

Sekretarz: Kestin

Archiwum Centralnej Komisji Specjalnej oraz zasady porządkowania akt

Archiwum CKS należy do najmniejszych zespołów w kolekcji materiałów CKŻP w zbiorach Archiwum ŻIH. Wynika to z kilku przyczyn: Komisja działała tylko kilka miesięcy; w porównaniu z innymi komórkami organizacyjnymi CKŻP miała bardzo niewielkie zaplecze administracyjne; nie można też wykluczyć, że część materiałów została z kolekcji usunięta. CKS zatrudniała dużą liczbę pracowników (wartownicy), którzy pobierali wynagrodzenie i byli zaopatrywani w odzież oraz broń. W aktach zespołu zachowały się wyłącznie ślady dokumentacji związanej z utrzymaniem i zaopatrzeniem pracowników ochrony. Nie wiemy co się stało z pozostałymi materiałami, np. listami płac, wykazami pracowników itd. Zespół mógł być „oczyszczony” z dokumentacji personalnej zaraz po likwidacji komórki. Może dokonano tego na polecenie władz bezpieczeństwa, którym pośrednio podlegały służby wartownicze CKS. Rozproszenie lub brakowanie akt mogło dokonać się również po likwidacji CKŻP po 1950 r. Zespół jako jeden z niewielu był porządkowany, a nawet paginowany, jeszcze przez likwidacją CKŻP. Niestety późniejsze porządkowania kolekcji uniemożliwiły powrót do pierwotnego układu. Co w tym przypadku nie było chyba celowe, gdyż akta na początku były ułożone chronologicznie w kolejności wpływu do kancelarii, bez podziału na tematykę i charakter dokumentacji. Układ chronologiczny dokumentacji nawet w tak małym zespole utrudniałby korzystanie z archiwaliów. W Archiwum ŻIH zespół był wstępnie uporządkowany (w końcu XX w.), ale spora część jednostek wymagała powtórnego przejrzenia, niekiedy podzielenia, a ogólna kolejność dokumentacji nie była prawidłowa. Również należało wyłączyć z kolekcji obce

dokumenty, kierując je do innych zespołów, m.in. do archiwum Prezydium i Sekretariatu CKŻP przekazano materiały związane z wystąpieniami antyżydowskimi na terenie Polski, akta które ze względów chronologicznych nie mogły przejść przez kancelarię CKS.

Dokumentacja zespołu podczas obecnego porządkowania została podzielona na dwie grupy: a) akta organizacyjne CKS, zawierające projekty organizacyjne służb wartowniczych przy CKŻP, okólniki, protokoły, zarządzenia, korespondencję, oraz akta personalne i finansowe; b) akta dotyczące placówek terenowych CKS. Nie ma kompletnych wykazów pracowników CKS w Polsce. Zachowały się listy pracowników w niektórych ośrodkach, oraz wykazy pracowników wytypowanych do premii. Bardzo skromnie przedstawia się zbiór korespondencji, w którym wyróżnia się korespondencja z MBP. Wśród akt placówek na uwagę zasługują plany sytuacyjne i opisy obiektów objętych ochroną KS. Bardziej urozmaicona dokumentacja zachował się wyłącznie dla niektórych KS w miastach wojewódzkich. Dla mniejszych ośrodków są przeważnie pojedyncze listy, głównie z II poł. 1946 r.

Pod względem językowym w aktach CKS. zdecydowanie przeważa język polski, ale również dużo materiałów jest w jidisz⁸. Materiały zachowały się w ogólnie dobrym stanie technicznym.

Po uporządkowaniu archiwum liczy 74 jednostek archiwalnych o objętości ok. 0,25 mb. akt. Materiałom CKS została nadana w Archiwum ŻIH następująca sygnatura: 303\VIII.

Opis akt w inwentarzu

Opis jednostki w inwentarzu składa się z kilku członów. Otwiera go ogólna charakterystyka danej grupy akt. W drugim członie opisu jednostki podano charakterystykę merytoryczną akt, np. protokoły, sprawozdania, wykazy imienne, korespondencja itd. W niektórych przypadkach w nawiasach podano informacje uzupełniające na temat zawartości dokumentacji. W opisie zewnętrznym materiałów podano: daty skrajne dokumentów zawartych w danej jednostce, sposób zapisu (rękopis, maszynopis, druk, fotokopia), język, forma przechowywania (akta luźne, szyte), dane o liczbie stron w jednostce i ewentualnie uwagi o stanie zachowania. W większości przypadków podano stare sygnatury (nadane podczas porządkowania w latach 90 XX w.).

Pomoce archiwalne

---

⁸ Zwraca uwagę fakt, iż część kancelarii KS używała jidisz, gdy zdecydowana większość dokumentacji KŻ w Polsce była prowadzona w języku polskim (w praktyce wyłącznie akta WKŻ w Białymstoku są w dużym stopniu w jidisz). Można sądzić, że było to celowe posunięcie, ograniczające dostęp do treści przesyłanych informacji osobom z poza instytucji żydowskich.

Dla inwentarza sporządzono dodatkowo indeksy osób dla wybranych jednostek zawierających materiały personalne i zbiorczy indeks osób. Wykonano także indeks geograficzny, miejscowości występujących w inwentarzu.

***

Prace nad inwentarzem archiwum Centralnej Komisji Specjalnej CKŻP były przeprowadzone w 2008 r. dzięki wsparciu finansowemu the United States Holocaust Memorial Museum w Waszyngtonie.

Bibliografia: Akta Centralnej Komisji Specjalnej CKŻP i innych wydziałów CKŻP w Archiwum ŻIH; J.T. Gross, *Upiorna dekada. Trzy eseje o stereotypach na temat Żydów, Polaków, Niemców i komunistów 1939-1948*, Kraków 1998, s. 93-113.

Wykaz skrótów

AJDC - American Joint Distribution Committee
b.d. – brak daty
CKS – Centralna Komisja Specjalna
CKŻP – Centralny Komitet Żydów w Polsce
fotokop. – fotokopia
j., j. a. – jednostka archiwalna
j. jid. - jidisz
j. pol. – język polski
KS – Komisja Specjalna
KŻ – Komitet Żydowski, Komitety Żydowskie
l. – luźne
MBP – Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego
mps – maszynopis
mps pow. – maszynopis powielany
OKŻ – Okręgowy Komitet Żydowski
ORMO - Ochotnicze Oddziały Rezerwy Milicji Obywatelskiej
PKŻ – Powiatowy Komitet Żydowski
rkps – rękopis
s. – strona
sygn. – sygnatura archiwalna
WKŻ – Wojewódzki Komitet Żydowski
zał. – załącznik, w załączeniu
ŻIH – Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie
ŻSO - Żydowska Straż Obywatelska
? – informacja wątpliwa

Przegląd zawartości inwentarza

I Akta organizacyjne - j. 1-16
a) Akta personalne pracowników – j. 17-19
b) Akta personalne – j. 20-21
c) Akta finansowe – j. 22-24
II Akta placówek terenowych – j. 25-74
III. Aneks (włączony w 2020 r.) – j. 75

Inwentarz akt Komisji Specjalnej Centralnego Komitetu Żydów w Polsce

I. Akta organizacyjne

1. Akta organizacyjne.
Projekty organizacji Żydowskiej Straży Obywatelskiej, projekt regulaminu Straży Ochronnej, regulamin Komisji Specjalnej i inne materiały organizacyjne.
1946-1947, mps, mps pow., j. pol., jid., l., s. sygn. stara: 4
2. Akta organizacyjne.
Instrukcja o organizacji Ochotniczych Oddziałów Rezerwy Milicji Obywatelskiej (ORMO) i Grup ORMO przy Komisjach Specjalnych CKŻP. Instrukcja dla wartowników ORMO pełniących służbę na terenie m.st. Warszawy.
1946-1947, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 1, 5
3. Akta organizacyjne.
Różne instrukcje dla wartowników.
1946, b.d., mps, mps pow., j. jid., pol., l., s. sygn. stara: 1
4. Akta organizacyjne.
„Biuletyn”, nr 1 (1.01.1947 r.) CKS (Warszawa). Rękopis i numer sygnałny z naniesioną korektą⁹.
1946-1947, rkps, mps pow., j. pol., jid., l., s. sygn. stara: 2
5. Akta organizacyjne.
Instrukcja o przyjmowaniu i przesyłaniu tajnej i ściśle tajnej korespondencji przez Poczta Specjalną MBP.
1945, mps, j. pol., l., s. 2. sygn. stara: 1
6. Akta organizacyjne.
Protokóły (brudnopisy) z obrad Centralnej Komisji Specjalnej (10.07-3.09.1946 r.). Protokół z posiedzenia CKS z Generalnym Sekretarzem CKŻP (4.06.1947 r.).
1946-1947, rkps, j. jid., pol., l., s. sygn. stara: 22
7. Akta organizacyjne.
Protokół ze zjazdu w Warszawie w dn. 5-6 grudnia 1946 r. przedstawicieli Komisji Specjalnej z Polski. Zał. zbiór fotografii (10).
1946, rkps, mps, fot., j. jid., l., s. sygn. stara: 37
8. Akta organizacyjne.
Sprawozdanie (brudnopis) z działalności Centralnej Komisji

---

⁹ 2 egz. (korekta rękopiśmienna tylko na pierwszym egz., tamże inf. na s. 1: „Wydanie biuletynu zostało odwołane”).

- Specjalnej przy CKŻP (1946-1947)¹⁰.
1947, rkps, j. pol., l., s. sygn. stara:
9. Akta organizacyjne.
Opracowanie (raport) dotyczące wystąpień antyżydowskich w Polsce. (brudnopis, fragment)
B.d., rkps, j. pol., l., s. 1. sygn. stara:
10. Akta organizacyjne.
Spisy telefonów specjalnych; spis kryptonimów.
B.d., rkps, mps, j. jid., pol., l., s. sygn. stara: 58
11. Akta organizacyjne.
Spisy komitetów żydowskich w Polsce.
B.d., mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 64
12. Akta organizacyjne.
Zestawienia przydzielonej broni w różnych miastach.
B.d., mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 64
13. Akta organizacyjne.
Pokwitowania za otrzymaną broń i ubrania.
1946-1947, rkps, mps, j. jid., pol., l., s. sygn. stara: 62
14. Akta organizacyjne.
Korespondencja ogólna (w tym także pisma okólne).
1946-1947, rkps, mps, j. jid., pol., l., s. sygn. stara: 7, 8, 9,
10
15. Akta organizacyjne.
Korespondencja z Prezydium CKŻP.
1946-1947, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 63
16. Akta organizacyjne.
Korespondencja Ministerstwem Bezpieczeństwa Publicznego i Urzędami Bezpieczeństwa Publicznego.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 20
17. Akta personalne pracowników.
Wykazy imienne pracowników i współpracowników Komisji Specjalnych przedstawionych do premiovania.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 64
18. Akta personalne pracowników.
Delegacje. *Indeks osób*
1947, rkps, mps, j. jid., pol., l., s. sygn. stara:
19. Akta personalne pracowników. Pomoc materialna.
Podania o przyznanie odzieży. *Indeks osób*
1947, rkps, j. pol., l., s. 4. sygn. stara: 66
20. Akta personalne.
Wykaz imienny osób zamordowanych w różnych miejscowościach

---

¹⁰ Brak zakończenia.

na terenie Polski.

1946, mps, j. pol., l., s. sygn. stara:

21. Akta personalne.

Wykaz imienny pracowników CKŻP uprawnionych do posiadania broni.

B.d., mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 64

22. Akta finansowe.

Preliminarze budżetowe (październik 1946-styczeń 1947 r.); spis sald KS złożonych do depozytu w kasach WKŻ (4.04.1947 r.), protokół kasowy (23.05.1947 r.).

1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 45, 64

23. Akta finansowe.

Zestawienia finansowe, pokwitowania.

1946, rkps, j. jid., pol., l., s. sygn. stara:

24. Akta finansowe.

Rachunki wystawione CKŻP przez Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego za wysyłkę specjalnej poczty.

1946-1947, rkps, j. pol., l., s. sygn. stara: 47

II Akta placówek terenowych

25. Białystok. Wojewódzka Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.

Sprawozdania z działalności, meldunki, preliminarze, budżety, korespondencja.

1945-1947, rkps, mps, j. jid., pol., l., uszkodzenia, s. sygn. stara: 15, 37, 48

26. Białystok. Wojewódzka Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.

Plany sytuacyjne budynków użytkowanych przez ludność żydowską.

1946, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 27

27. Bielsko-Biała. Komisja Specjalna przy KŻ. Akta organizacyjne.

Protokół z posiedzenia KS (27.01.1947 r.).

1947, mps, j. pol., l., s. 1. sygn. stara: 26

28. Bydgoszcz. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.

Protokóły, korespondencja.

1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 12, 49

29. Bytom. Komisja Specjalna przy OKŻ. Akta organizacyjne.

Protokóły, raport.

1947, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 59

30. Częstochowa. Komisja Specjalna przy OKŻ
Sprawozdania, lista płac, korespondencja.
1946-1947, rkps, mps, fot., j. pol., jid., l., s. sygn. stara:
11, 37, 60
31. Częstochowa. Komisja Specjalna przy OKŻ
Plany sytuacyjne i plan miasta Częstochowy z zaznaczonymi
budynkami użytkowymi przez ludność żydowską.
1946, rkps, mps, rkps pow., j. pol., l., s. sygn. stara: 29
32. Dębica. Tymczasowy KŻ.
Korespondencja.
1946, mps, j. pol., l., s. 1. sygn. stara: 12
33. Dzierżoniów. Komisja Specjalna (Straż Pomocnicza) przy PKŻ.
Protokół, sprawozdanie z działalności.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 57
34. Gliwice. Komisja Specjalna przy OKŻ.
Korespondencja.
1947, mps, j. pol., l., s. 1. sygn. stara: 12
35. Jaworze. Straż Porządkowa przy PKŻ.
Korespondencja.
1946, mps, j. pol., l., s. 1. sygn. stara: 37
36. Katowice. Wojewódzka Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta
organizacyjne.
Protokoły, sprawozdania, wykazy imienne pracowników,
preliminarze budżetowe, korespondencja.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., jid., l., s. sygn. stara: 14, 21,
50
37. Kraków. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Protokoły z posiedzeń.
1946, mps, j. pol., l., s. 3. sygn. stara: 23
38. Kraków. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Protokoły, sprawozdanie z działalności (22.08-1.12.1946 r.),
raporty, meldunki, akta personalne dot. pracowników, różne wykazy
imienne (m.in. uprawnionych do noszenia broni; wartowników; osób,
które wydawały Żydów podczas wojny), korespondencja.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 16, 23, 51a
39. Kraków. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Plany sytuacyjne i opisy zabezpieczenia budynków użytkowanych
w Krakowie przez organizacje podległe WKŻ. Zał. plan miasta Krakowa
z zaznaczonymi budynkami użytkowymi przez ludność żydowską.
1946, rkps, mps, rkps pow., druk, j. pol., l., s. sygn. stara:
30

40. Kraków. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta finansowe.
Preliminarze budżetowe (październik 1946-marzec 1947 r.).
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 51a
41. Lublin. Komisja Specjalna przy WKŻ.
Sprawozdanie z działalności; plan miasta Lublina z zaznaczonymi obiektami wymagającymi ochrony, protokół z napadu na Azriela Krajza, wykaz imienny pracowników, preliminarze budżetowe (grudzień 1946-styczeń 1947 r.), korespondencja.
1945-1947, rkps, mps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara: 12, 52
42. Łódź. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta finansowe.
Sprawozdania z działalności, raporty, wykazy imienne pracowników (w tym także charakterystyki wartowników przedstawionych do wypłacenia premii), korespondencja.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 18, 25, 37, 53
43. Łódź. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Protokoły na temat sytuacji w różnych miejscowościach leżących na obszarze działania WKŻ (Łowicz, Skierniewice, Pabianice, Tomaszów Mazowiecki, Zgierz, Aleksandrów, Ozorków, Piotrków, Kalisz, Konin, Rawa Mazowiecka, Radomsk, Jeżów, Żychlin, Krośniewice, Kutno).
1946, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 25
44. Łódź. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Plan miasta Łodzi z zaznaczonymi obiektami wymagającymi ochrony.
1946, rkps, j. pol., l., s. sygn. stara:
45. Łódź. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta finansowe.
Preliminarze budżetowe (październik 1946-luty 1947 r.).
Sprawozdanie kasowe – 23 lipiec 1946-1 kwiecień 1947 r.
Korespondencja.
1946-1947, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 18, 44, 45, 53
46. Nowa Ruda. Straż Porządkowa przy KŻ.
Raporty, preliminarz budżetowy na styczeń 1947 r.
1946, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 57
47. Nowy Sącz. PKŻ.
Opis obiektów podlegających ochronie na terenie Nowego Sącza, wykaz imienny osób uprawnionych do posiadania broni.
1946, mps, j. pol., l., s. 4. sygn. stara: 30
48. Olkusz. PKŻ.
Korespondencja w sprawie ochrony budynków użytkowanych przez ludność żydowską.
1946, mps, j. pol., l., s. 2. sygn. stara: 30

49. Olsztyn. Komisja Specjalna przy WKŻ.
Sprawozdanie z działalności.
1946, rkps, j. jid., l., s. 2. sygn. stara: 37
50. Opole. KŻ.
Plany sytuacyjne miasta z zaznaczonymi budynkami użytkowymi przez ludność żydowską.
1946, rkps, j. pol., l., s. 3. sygn. stara: 31
51. Oświęcim. KŻ.
Plan miasta z zaznaczonymi ulicami, przy których mieszkają rodziny żydowskie. Korespondencja.
1946, rkps, j. pol., l., s. 3. sygn. stara: 30
52. Płock. OKŻ.
Korespondencja.
1946, mps, j. pol., l., s. 1. sygn. stara: 12
53. Przemyśl. Wojewódzka Komisja Specjalna. Akta organizacyjne.
Plan miasta Przemyśla z zaznaczonymi obiektami wymagającymi ochrony. Korespondencja.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 12, 46
54. Przemyśl. Wojewódzka Komisja Specjalna. Akta finansowe.
Preliminarze budżetowe (na styczeń i na I kwartał 1947 r.)
1946-1947, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 46
55. Sosnowiec. Komisja Specjalna przy PKŻ.
Plany i opisy obiektów podlegających ochronie na terenie Sosnowca. Korespondencja dot. pracowników.
1946, b.d., rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 12, 30, 32
56. Szczecin. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Sprawozdania, raporty, wykazy imienne pracowników, wykaz osób posiadających broń krótką, spisy obiektów objętych ochroną, korespondencja.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., jid., l., s. sygn. stara: 12, 13, 37, 55
57. Szczecin. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Spis budynków używanych przez ludność żydowską na terenie Szczecina, plan miasta i spis ulic w Szczecinie, plany i opisy sytuacyjne obiektów używanych przez ludność żydowską; zapotrzebowanie na broń.
1945-1946, rkps, mps, druk, j. pol., l., poszyt, s. sygn. stara: 33
58. Szczecin. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta finansowe.
Preliminarze budżetowe (październik-listopad, b.d.); sprawozdanie kasowe 6 grudzień 1946-10 styczeń 1947 r.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 55

59. Tarnów. Komisja Specjalna przy PKŻ.
Sprawozdanie z działalności; plan sytuacyjny miasta Tarnowa z
zaznaczonymi budynkami użytkowymi przez ludność żydowską, wykaz
osób uprawnionych do noszenia broni, preliminarz budżetowy (b.d.),
korespondencja.
1946, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 12, 37, 54
60. Wałbrzych. Komisja Specjalna i Komenda ORMÓ przy PKŻ. Akta
organizacyjne.
Plan pracy, sprawozdania.
1946, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 37
61. Warszawa. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Sprawozdanie z działalności (maj-listopad 1946 r.), raporty,
korespondencja.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 8, 36
62. Warszawa. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Plany sytuacje obiektów użytkowanych przez placówki WKŻ na
terenie Warszawy (budynek WKŻ, ul. Targowa, i schronisko dla
repatriantów, ul. Garwolińska 6).
1946, rkps, j. pol., l., s. sygn. stara: 35
63. Warszawa. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Plany sytuacje obiektów użytkowanych przez placówki WKŻ w
okolicach Warszawy (Otwock – Dom Dziecka, Dom Zdrowia,
Sanatorium „Olim”; Sopicowo – Dom Dziecka; Śródborów – Dom
Dziecka; Świder – Dom Dziecka; Zatrzebie – Dom Dziecka).
1946, rkps, rkps pow., j. pol., l., s. sygn. stara: 35
64. Warszawa. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Spis numerów broni w różnych obiektach na terenie miasta i w
okolicy. Spis broni długiej przydzielonej różnym instytucjom przy WKŻ.
1946, b.d., mps, j. pol., l., uszkodzenia i ubytki tekstu, s.
sygn. stara: 51, 56, 64
65. Warszawa. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta personalne.
Wykaz imienny osób uprawnionych do posiadania broni.
1946-1947, rkps, j. pol., l., s. sygn. stara: 64
66. Warszawa. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta personalne.
Wykazy imienne wartowników w różnych placówkach. Wykazy
imiennie wartowników przedstawionych do premiowania.
B.d., rkps, j. pol., l., s. 5. sygn. stara: 64
67. Warszawa. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta personalne.
Charakterystyki służbowe wartowników. *Indeks osób*
1947, rkps, j. pol., l., s. 6. sygn. stara: 6
68. Warszawa. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta finansowe.
Preliminarze budżetowe (listopad-grudzień 1946 r.)
1946, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 45

69. Włocławek. Komisja Specjalna przy OKŻ. Akta organizacyjne.
Sprawozdania z działalności, plan sytuacyjny siedziby OKŻ we Włocławku (zaznaczono odległości od komisariatów milicji i placówki Urzędu Bezpieczeństwa), preliminarz budżetowy na listopad 1946 r., korespondencja.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 12, 52, 61
70. Wrocław. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Statut Straży Porządkowej przy WKŻ na Dolny Śląsk zatwierdzony przez Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego.
1946, mps, j. pol., l., s. 3. sygn. stara: 4
71. Wrocław. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta organizacyjne.
Sprawozdania z działalności, raporty, wykazy imienne pracowników, korespondencja.
1946-1947, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 19, 36, 42, 56, 57
72. Wrocław. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta personalne.
Wykazy imienne wartowników i innych osób uprawnionych do posiadania broni na Dolnym Śląsku.
B.d., mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 65
73. Wrocław. Komisja Specjalna przy WKŻ. Akta finansowe.
Preliminarze budżetowe (październik 1946-marzec 1947 r.), rozliczenie kasowe 15 lipiec-15 wrzesień 1946 r.
1946, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 43, 56
74. Zabrze. [Komisja Specjalna przy KŻ].
Plany sytuacyjne budynków: KŻ i Domu Dziecka w Zabrzu z projektem ich obrony.
1946, rkps, j. pol., l., s. sygn. stara: 34
- III. Aneks (włączony w 2020 r.)**
75. Akta organizacyjne i personalne.
Umowa z MBP w sprawie przesyłania tajnej korespondencji. Stan ochrony obiektów na linii Warszawa-Otwock i ewidencja chronionych obiektów podległych WKŻ w Warszawie. Etaty i płace KS. Wykaz imienny uczestników szkolenia ze strzelania. Wykazy imienne różnych drużyn KS. Zestawienie broni wartowni CKŻP. Przydziały ubrań. Korespondencja. Plany sytuacyjne budynków: KŻ i Domu Dziecka w Zabrzu z projektem ich obrony.
1946, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 67

Aneksy – indeksy osobowe do jednostek

j. 18

Bruchański M. - 18
Fajner A. - 18
Feferman Nachum - 18
Kac Salomon - 18
Rozenberg Szymon - 18
Zajfen Jan - 18

j. 19

Chinerman Mojżesz - 19
Jonisz S. - 19
Mistowski Stefan - 19
Zahler Arno - 19

j. 67

Baumzecer Aron - 67
Elbaum Szlama - 67
Lubieniecki Abram - 67
Ajgenholc Mojżesz - 67
Zelizer Mandel - 67
Kramper Józef - 67
Frajd Mojżesz - 67
Lewitan Szmul - 67
Złatkiewicz Borys - 67
Kronsztajn Hersz - 67
Perkal Bajrach - 67
Hans Bencjan - 67
Replański Henoch - 67

Indeks osób (zbiórca)

Ajgenholc Mojżesz - 67
Baumzecer Aron - 67
Bruchański M. - 18
Chinerman Mojżesz - 19
Elbaum Szlama - 67

Fajner A. - 18
Feferman Nachum - 18
Frajd Mojżesz - 67
Hans Bencjan - 67
Jonisz S. - 19
Kac Salomon – 18
Krajz Azriel - 41
Kramper Józef – 67
Kronsztajn Hersz - 67
Lewitan Szmul - 67
Lubieniecki Abram - 67
Mistowski Stefan - 19
Perkal Bajrach - 67
Replański Henocho - 67
Rozenberg Szymon - 18
Zahler Arno - 19
Zajfen Jan - 18
Zelizer Mandel - 67
Złatkiewicz Borys – 67

Indeks geograficzny

Aleksandrów – 43
Białystok – 25-26
Bielsko-Biała – 27
Bydgoszcz – 28
Bytom – 29
Częstochowa – 30-31
Dębica – 32
Dzierżoniów – 33
Gliwice – 34
Jaworze – 35
Jeźów – 43
Kalisz – 43
Katowice – 36
Konin – 43
Kraków – 37-40
Krośniewice – 43
Kutno – 43
Lublin – 41
Łowicz – 43
Łódź – 42-45
Nowa Ruda – 46
Nowy Sącz - 47
Olkusz – 48
Olsztyn – 49
Opole – 50
Oświęcim – 51
Otwock – 63
Ozorków – 43
Pabianice – 43
Piotrków – 43
Płock – 52
Przemyśl – 53-54
Radomsk - 43
Radomsk – 43
Rawa Mazowiecka – 43
Skierniewice – 43
Soplicowo – 63
Sosnowiec – 55
Szczecin – 56-58

Śródborów – 63
Świder – 63
Tarnów – 59
Tomaszów Mazowiecki– 43
Wałbrzych – 60
Warszawa – 4, 7
Warszawa – 61-68
Włocławek – 69
Wrocław – 70-73
Zabrze - 74
Zatrzebie - 63
Zgierz – 43
Żychlin – 43